

Чорна Альона Миколаївна

5 курс, факультет соціології і права,
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Божок О. І., викладач кафедри
теорії та практики управління,
факультет соціології і права НТУУ «КПІ»

Перспективи форсайт-досліджень у процесі впровадження електронного урядування

Розвиток інформації та електронних технічних засобів вплинули на структури і процеси державного управління. Якщо спочатку цей вплив виражався у підвищенні ефективності збору, обробки та використання інформації в процесі прийняття рішень, то надалі почали відбуватися помітні трансформації у принципах і методах організації всієї системи державного управління. Особливу інтенсивність інформаційні технології в державному управлінні набувають в середині 90-х років, що продукує появу нової управлінської концепції «електронний уряд» («e-government»). Формуються пов'язані з цим концептуальні поняття «електронна демократія» («e-democracy»), «електронне управління» («e-governance»).

На тлі політичних змін, які «зобов'язали» політичну еліту до системного реформування державного механізму, актуальності набуває впровадження в Україні електронного уряду і автоматизації управлінських процесів. В Україні поки що недостатньо розроблений методологічний апарат формування стратегічних пріоритетів у галузі інформаційно-технічних систем та управління ними, тому технологія форсайта може стати тим допоміжним інструментом, який дозволить виявити економічні і соціальні пріоритети, які стосуються багатоаспектності функціонування систем прийняття рішень у сфері реалізації державної політики.

Форсайт (англ. Foresight - «передбачення») - це інтелектуальна технологія спільного проектування майбутнього. Цей формат комунікації дозволяє учасникам створити колективний образ майбутнього і домовитися про спільні дії по його досягненню. Форсайт виходить з варіантів можливого майбутнього, які можуть

настати при виконанні певних умов: правильного визначення сценаріїв розвитку, досягнення консенсусу щодо вибору того чи іншого бажаного сценарію, вжитих заходів з його реалізації.

Головна відмінність Форсайт-проектів у тому, що автори і учасники форсайта не просто оцінюють імовірності і ризики виникнення тих чи інших подій, а проектують свою поточну діяльність таким чином, щоб посилити позитивні тренди і забезпечити найбільш сприятливу траєкторію розвитку, попередити посилення негативних, небажаних трендів.

Щодо використання форсайт-досліджень у сфері електронного урядування, маємо визначити найсуттєвіше коло проблем, які виникають в процесі впровадження електронного урядування як в світі, так і в Україні. По-перше, це повільний розвиток інформаційної інфраструктури через недостатній рівень бюджетного фінансування, і саме форсайт буде оптимальною технологією прийняття рішень в умовах обмежених фінансових ресурсів.

По-друге, у взаємодії «електронне урядування – бізнесу» нарощується необхідність системної експертної участі у розробці каталогу електронних послуг за основоположним правилом сучасної економічної системи «попит визначає пропозицію». Саме представники комерційних і бізнесових структур мають формувати попит на електронні послуги, а держава надавати їх, але в контексті розвитку форсайт-досліджень, необхідною умовою постає включення громадських організацій у склад експертних груп, оскільки актуалізується потреба у прозорості і публічності взаємозв'язків між державою і бізнесом.

По-третє, форсайт, як інструмент стратегічного управління на державному рівні, визначає перспективи електронного урядування, бо це процес співпраці представників бізнесу, наукового співтовариства, органів державної влади та громадянського суспільства, які намагаються прийти до консенсусу на основі розроблених фахівцями сценаріїв розвитку суспільства. Робота з реалізації Форсайт-проекту може бути організована на декількох рівнях: міжнародному, національному, регіональному, корпоративному. При цьому відкрита дискусія між учасниками ведеться на майданчиках різного типу, що дуже позитивно впливає на розвиток електронного урядування.